

Historisk rejse med digitale spor

Med Det Digitale Nordjylland har kulturlivet i Nordjylland fået en ny dimension i formidlingen af oplevelser, kunst og den lokale historie. Museer, biblioteker, arkiver, turistbureauer, Aalborg Zoo, Aalborg Symfoniorkester og mange flere har i løbet af de seneste år satset på udvidet anvendelse af IT og nye kommunikationsformer.

Bliv klog på kunst – og på kunstnerne

Af Naia Bang / Texthuset Aalborg

Gymnasieeleverne kan ganske gratis blive klogere på dansk kunst fra det 20. århundrede – og så ved de, hvad de skal kigge efter, når de besøger Nordjyllands Kunstmuseum

Cobra – er det ikke en slange? Og ekspressionisme – er det noget, man får piller for?

Det er de færreste danske unge, der kender det rigtige svar på spørgsmålene her. Men de gymnasieelever – og andre interesserede – der har været inde på www.dendigitalebilledskole.dk kan med sikkerhed svare rigtigt. For her bliver 108 kunstværker fra det 20. århundrede levende. Her får vi historien bag billederne, lærer kunstnerne at kende – og vi lærer, hvordan tiden og de forskellige kunstretninger har haft indflydelse på, hvordan billedkunst ser ud i dag.

Bag Den Digitale Billedskole står Lars Brix Frandsen og Steen Hestehave. De er begge gymnasielærere på Nørresundby Gymnasium, og i deres fritid har de firmaet Imagine IT, der beskæftiger sig med undervisning og vejledning i brug af IT i undervisningen.

Manglede dansk kunst på nettet

- Når jeg har været rundt og undervise i billedkunst – også andre steder end her på Nørresundby Gymnasium – har jeg altid været irriteret over, at man måtte rundt på forskellige amerikanske databaser for at finde kunst, der var lagt ud på nettet. Der manglede en velfungerende dansk database, forklarer Lars Brix Frandsen.

Han og Steen Hestehave kontaktede Nordjyllands Kunstmuseum og spurgte, om museet ville være med til at lave et pilotprojekt inden for undervisning.

Museumsinspektør Aase Bak var begejstret for ideen, og sådan blev Den Digitale Billedskole til – som et projekt under Det Digitale Nordjylland.

Nordjyllands Kunstmuseum har omkring 1.500 værker i sin faste samling. Af dem udvalgte museet 108 kunstværker fra det 20. århundrede, der skulle bruges i Den Digitale Billedskole.

- Først og fremmest skulle vi have tilladelse til at fotografere og gengive værkerne, og det er en temmelig omfattende proces, forklarer Steen Hestehave. Da kunstnerne – eller deres efterkommere – og Copy-Dan alle havde givet deres tilladelse, blev de 108 kunstværker nøje fotograferet og lagt ind på det nye undervisnings-site, www.dendigitalebilledskole.dk.

Test din viden

Er man interesseret i eksempelvis de danske Cobra-malere, kan man gå ind på hjemmesiden og blive klogere. Men billedkunstlærere på landets gymnasier kan også bruge hjemmesiden til at undervise i farveforståelse, komposition og udtryk. Og så kan eleverne, gennem små quizzer, teste sig selv.

Hvor de fleste undervisningssystemer skal indkøbes i dyre domme, er Den Digitale Billedskole ganske gratis og tilgængelig for enhver. Det betyder også, at den er blevet flittigt besøgt, siden den åbnede for knap et år siden. Og museumsinspektør Aase Bak har aldrig været bekymret for, om skoleelever og andre nu holdt sig væk fra kunstmuseet og nøjedes med at nyde kunstværkerne på internettet. - Tvært imod tror jeg, at vi med Den Digitale Billedskole kan tiltrække en række mennesker, der normalt ikke er så kunstinteresserede – eksempelvis de unge – og give den en rigere oplevelse, når de besøger os, påpeger hun.

Har man ikke fået læst på lektien, inden man besøger Nordjyllands Kunstmuseum, er der rundt omkring opstillet nogle info-standere. Her kan de besøgende gå ind på Den Digitale Billed-

Steen Hestehave, Imagine IT, drømmer om at kunne lægge alle Nordjyllands Kunstmuseums 1.500 værker ind på www.dendigitalebilledskole.dk

skole og læse mere. Det har givet inspiration til at tage endnu et skridt. - Vi vil gerne lave en digitalisering af alle museets 1.500 værker – ikke blot til glæde for gymnasieeleverne, men for alle, der besøger kunstmuseet. På den måde vil museet også kunne lave virtuelle udstillinger, eksempelvis med nogle af de værker, der ellers kun er at finde i kunstmuseets magasiner, fortæller Steen Hestehave.

Det Digitale Nordjylland

Den Digitale Billedskole

Den Digitale Billedskole, www.dendigitalebilledskole.dk er blevet til i samarbejde mellem Nordjyllands Kunstmuseum og Imagine IT.

Projektet har haft et budget på ca. 2.600.000 kroner, heraf er de 865.333 kroner givet i tilskud fra Det Digitale Nordjylland.

Nyd cigaren – på nettet

Af Naia Bang / Texthuset Aalborg

Et af de første skridt til en national kulturhistorisk søgebase er taget i Aalborg. Her kan man blandt andet blive klogere på, hvordan cigarmagerne rullede cigarer på C.W. Obels Fabrikker

Museerne, arkiverne og bibliotekerne bugner af historier om vores alle sammens fortid. Gamle bøger, levnedsskrivelser, biografier med mere finder vi på biblioteket. Arkiverne har dokumenter, avisartikler, kirkebøger, folketællinger, fotos og filmstumper fra billedernes barndom, gamle telefonbøger og meget, meget mere. Og på museerne bliver fortiden levende gennem fund af små og store ting fra vores forfædres dagligliv. For blot at nævne et eksempel.

Men – danskerne er ikke så flittige til at besøge vores lokale museer og arkiver. Måske skyldes det, at vi har svært ved at overskue alt det, vi ser.

Det har man fundet en løsning på i Aalborg. Løsningen hedder www.noks.dk. NOKS står for NORDjyllands Kulturhistoriske Søgebase, og noks.dk er blevet til som følge af et projekt under Det Digitale Nordjylland, kaldet ABM Kulturbasen.

Her kan man søge i mere end 100.000 kulturhistoriske registreringer af arkivalier, billeder, bøger, museumsgenstande, udklip med mere – hjemme fra

pc'en. Og i løbet af i år vil noks.dk vokse voldsomt.

Søger på emner – ikke museer

Når man søger www.noks.dk - for eksempel hvis man gerne vil vide, hvordan folkene på C.W. Obels Fabrikker i Aalborg for 100 år siden sled over 12 timer om dagen i de beskidte lokaler med at håndrulle cigarer til borgerskabet – så tænker man slet ikke over, hvilket museum eller arkiv, der har leveret hvilke informationer. Det hele er samlet, og man søger på et emne – ikke på et bestemt museum. Men det lyder lettere, end det var.

- Der er stor forskel på, hvordan den enkelte institution registrerer sine samlinger, så man kan ikke bare slå registreringerne sammen. Men på noks.dk er det lykkedes os at få lavet en løsning, der gør det muligt at foretage søgninger på tværs af samlinger, der ellers normalt ikke er "skruet sammen" til at blive søgt på på denne måde, forklarer arkivar Jens Topholm, Aalborg Stadsarkiv. Han har været projektleder på projekt ABM Kulturbasen sammen med Rasmus Falk Mikkelsen.

Da projektet sluttede for et par år siden, kunne man på noks.dk søge informationer, der var hentet fra Aalborg Historiske Museum, Aalborg Stadsarkiv, Vendsyssel Historiske Museum i Hjørring, Bangsbo Museum i Frederikshavn og Det Nordjyske Landsbibliotek samt Nordjyllands Kunstmuseum og Vend-

syssel Kunstmuseum. Og sådan er det sådan set også i dag. Men nu sker der atter noget på den kulturhistoriske søgebase.

Eksport til Vejle

- Vi har fået penge fra Kulturarvsstyrelsen og Biblioteksstyrelsen – 165.000 kroner fra hver. Det betyder, at vi nu kan gå i gang med at lave en "NOKS, version 2". I mellemtiden har vi oprettet Foreningen NOKS, der består af 22 museer, arkiver og biblioteker her i Nordjylland. De vil levere materiale til søgebasen, så den nye version af noks.dk kommer til at indeholde langt mere information, forklarer Jens Topholm.

Arbejdet med den nye version af søgebasen går i gang efter sommerferien med Torben Tvorup Christensen som projektleder, og Jens Topholm håber, at han vil kunne slå de virtuelle døre op til hele Nordjyllands fortid i begyndelsen af 2005.

Samtidig er Foreningen Noks gået i samarbejde med Vejle Amt, der også vil udvikle en kulturhistorisk søgebase. Vejlerne trækker på de nordjyske erfaringer, og når deres kulturhistoriske søgebase kører, vil nordjyder kunne søge direkte på Vejle Amts søgebase fra noks.dk – og omvendt.

Og det er ikke kun i Vejle, at man gerne vil benytte sig af erfaringerne med noks.dk.

- En af grundene til at vi har fået tilskud fra Kulturarvsstyrelsen og Biblioteksstyrelsen er, at vi skal afprøve forskellige muligheder. Erfaringerne her fra kan være med til at danne baggrund for oprettelsen af en stor national kulturhistorisk søgebase, fortæller Jens Topholm – der dog regner med, at der vil gå endnu nogle år, inden vi danskere frit kan søge i vores fortid på kryds og tværs af landet.

Det Digitale Nordjylland

ABM Kulturbasen

www.noks.dk - Nordjyllands Kulturhistoriske Søgebase – er blevet til under projekt ABM Kulturbasen. Bag projektet står Skole- og Kulturforvaltningen under Aalborg Kommune i samarbejde med Nordjyllands Amts Museumsråd, Aalborg Historiske Museum, Vendsyssel Historiske Museum, Bangsbo Museum og Arkiv, Aalborg Stadsarkiv, Det Nordjyske Landsbibliotek og Aalborg Universitets historiestudie.

ABM Kulturbasen har haft et budget på 1.115.000 kroner, heraf er de 380.000 kroner givet i projektstøtte fra Det Digitale Nordjylland.

Bliv fundet - og bliv klogere - i Aalborg Zoo

Af Naia Bang / Texthuset Aalborg

Info-standere med masser af viden til store og små har gjort det sjovere at gå i Aalborg Zoo – og de små BlueTags sikrer, at livlige unger ikke bliver væk i haven

Familien er på besøg i Aalborg Zoo. Og så er det, at familiens spørgelystne yngste spørger: "Hvor lang tid går der egentlig, fra sådan et giraf-føl bliver født, og til det rejser sig op?"

I dag er svaret lige ved hånden. Har der lige været en giraf-fødsel, vil en af havens foreløbig fem info-standere være rullet hen til girafferne. Og her kan familien for eksempel se en lille film af giraffødslen, så børnene ved selvsyn kan finde ud af, hvor lang tid det tager, inden giraffen står op.

Info-standeren kan indeholde en lang række informationer – både tekst, speaks, billeder og film – og så er den lavet, så også børn, der endnu ikke kan læse, kan betjene den. Også blinde kan bruge info-standeren – og så er den naturligvis teksten, så også udenlandske gæster kan lære mere.

Har Sisse og Mikkel i fjerde klasse lavet opgave om giraf-fødsler, kan de oven i købet – ved Skoletjenestens mellemkomst – se deres egen opgave på info-standeren.

Og så er de fem info-standere endda kun en del af projekt ZooMedia, et projekt under Det Digitale Nordjylland.

Lavede dem selv

Manden bag ideen med info-standerne er direktør Peter Balling, DCE Datacenteret i Aalborg.

- De skulle kunne køre trådløst, så de kunne flyttes rundt i haven efter, hvor der lige nu var brug for dem. Sådan nogen var der allerede på markedet, men de var alt for dyre. Så i stedet fik vi dem lavet selv i rustfrit stål og i en konstruktion, der gør, at også børn og kørestolsbrugere kan betjene dem. Skærmen kan nemlig køres op og ned. Og så har vi udstyret dem med et lille web-kamera, så man kan sende billeder af sig selv i Aalborg Zoo til venner og bekendte – enten via MMS eller e-mail, forklarer Peter Balling.

Men helt undgå startvanskeligheder kunne man ikke.

- Aalborg Zoo ligger i fredsskov, så vi

må helst ikke grave kabler ned. Vi skulle derfor opsætte et antal antenner og køre trådløst, forklarer direktør Henning Julin, Aalborg Zoo, der også har været projektleder for ZooMedia. Der blev målt op til det trådløse netværk om vinteren – men da der kom blade på træerne, viste det sig at være vanskeligt at nå hele Zoo med det trådløse netværk. I dag er 95 procent af haven dækket, takket være godt 45 små antenner.

Kuffert-system finder børn

Men Aalborg Zoo ville også gerne have løst et andet problem:

- I højsæsonen sker det flere gange daglig, at børn og forældre bliver væk fra hinanden. Så må personalet bruge tid og ressourcer på at finde de forsvundne, fortæller Henning Julin og fortsætter:

- En dag kom direktør Claus Christensen, BlueTag A/S – der har opfundet et system til at opspore kufferter, der er blevet væk - og spurgte, om man ikke kunne bruge BlueTags til også at finde forsvundne børn. Det syntes vi lød som en knippel-god idé!

Derfor kunne Aalborg Zoo, i efteråret 2003, præsentere verdens-nyheden; BlueTag holder styr på ungerne.

Det er abe-skønt at opleve, at Aalborg Zoo's mobile info-standere bliver brugt så flittigt af de besøgende, mener direktør Peter Balling, DCE Datacenteret (TV) og direktør Henning Julin, Aalborg Zoo.

Forældrene lejer den lille mærkat, der enten hænges om halsen på barnet i en snor eller klipses fast på tøjet. Nu kan forældrene følge barnet, dels vis egen mobiltelefon, og dels via info-standerne. Og forsøger barnet at forlade Aalborg Zoo, bliver forældrene og billetkontoret straks advaret.

Også personalet har fået glæde af projekt ZooMedia. Det trådløse netværk gør det nemlig muligt for dyrepasserne at få trådløse pc'er ud i afdelingerne. Her kan de føre fodringsstatistik, foretage daglig indrapportering, holde kontakt med kollegaer verden over samt holde sig ajour via inter- og intranettet.

Drømmer om GPS

I mellemtiden fortsætter udviklingen af projektet – selv om det for længst officielt er slut. BlueTags, systemet til at finde forsvundne børn med, er blevet en stor succes. Andre forlystelsesparker og zoologiske haver vil også gerne have de små elektroniske mærkater, så erfaringerne fra Aalborg Zoo er blevet brugt til en videreudvikling af systemet. Og i Aalborg Zoo har man travlt med info-standerne.

- I dag er der fem info-standere, og på sigt skulle der gerne være otte i alt. De informationer, der er på standen, kommer fra en central server. Og der skal fyldes meget mere information på – for eksempel skal vi have digitaliseret nogle af de mange kilometer video-bånd, som haven ligger inde med, påpeger Peter Balling, og Henning Julin supplerer:

- Ja, og så drømmer jeg om at få GPS, så den enkelte stander selv ved, at nu står den for eksempel ved isbjørneanlægget. Det må vi programmere den til manuelt nu.

Så besøg Aalborg Zoo, bliv klog på de mange dyr – og tag bare naboens unger med også. De bliver ikke væk.

Det er ikke en moderne nøglering, den lille fyr her er blevet udstyret med - men derimod en smart dims, der sikrer, at junior ikke bliver væk fra far og mor i Aalborg Zoo.

Det Digitale Nordjylland

ZooMedia

Bag projektet står Aalborg Zoo i samarbejde med DCE Datacenteret, ebc network, BlueTag A/S, Jyllands Attraktioner og Aalborg Kommune, Skole- og Kulturförvaltningen.

Projektet har haft et budget på 3.300.000 kr, heraf er 1.100.000 kroner projektstøtte fra Det Digitale Nordjylland.

Historisk rejse med digitale spor

Af Journalist Poul Krabbe

Efter tre års forberedelse er "Museernes rejser gennem Nordjyllands Kultur og historie" nået til en foreløbig endestation. Nu skal det banebrydende projekt – der er indstillet til Den Danske Museumspris 2004 – ud i virkeligheden for at synliggøre og markedsføre rigdommen af viden og oplevelser på amtets 29 statsanerkende og associerede museer og i det nordjyske kulturlandskab.

Målsætningen er "at samle, tilgængeliggøre og koordinere den akkumulerede viden om regionens kultur og historie, som findes på museerne inden for fire hovedtemaer: "Havets Nordjylland", "Folkets Nordjylland", "Kunstens Nordjylland" og "Arkæologiens Nordjylland". Herved ønskes en større synlighed og faglig sammenhæng for brugeren og hyppigere loyalitetsbesøg på museerne i regionen". Det er samtidig bl.a. et mål at bringe museerne tættere på anvendelsen af IT inden for formidling og at medvirke til netværksdannelse og kontakt til medieverdenen.

Investering på 8.5 mio. kr.

"Museernes Rejser" rummer bidrag fra samtlige de 29 museer og beløber sig til 8.5 mio. kr. med medfinansiering fra bl.a. Nordjyllands Amt, EU's Mål 2 program, Det Digitale Nordjylland, Kulturministeriet, Midt/Nord Turisme, Den Regionale Kulturaftale og Museumsrådet for Nordjyllands Amt.

Projektet har fem elementer:

1. Udgivelse af rejsehåndbøger om de fire hovedtemaer
2. www.kulturrejsen.dk – en virtuel rejse gennem den nordjyske kultur og historie, formidlet af museums folk og tilrettet med pædagogisk bistand og vejledning fra Amtscentret for Undervisning

3. Udstillinger indenfor de fire temaer på 14 museer i regionen. Udstillingerne åbner i 2004
4. Koordineret landskabsskiltning med Nordjyllands Amt, kulturkontoret og natur- og miljøkontoret
5. Koordinerede kampagner for projektet og for museerne i regionen

"Museernes Rejser" er den platform for formidling og faglig regional udvikling, som hidtil har været efterlyst af museerne, undervisningssektoren, turisterhvervet, Kulturministeriet, Danmarks Turistråd, Amtsrådsforeningen og Kulturarvsstyrelsen.

Professionel formidling

Ideen til projektet er fostret af Nordjyllands Amts kulturkonsulent, Thomas Østergaard:

- Formidling er både tidskrævende, dyr og krævende i forhold til den moderne medieverdens forventninger. "Museernes Rejser" er skabt for at støtte museerne i en professionel formidling af det lokale i et regionalt lys. De helt små og de store statsanerkendte og associerede museer er repræsenteret på lige fod, for det er sjældent, at museets fysiske omfang og faciliteter giver et dækkende billede af museets virke, siger Thomas Østergaard.

Et museum er mere end en bygning og en udstilling. Museumsloven forpligter de statsanerkende museer til at arbejde for og med indsamling, bevaring, registrering, forskning og formidling af vores fælles kulturarv. Samtidig indeholder museerne som videncentre en kolossal viden om ikke blot den lokale historie, men også det omgivende miljøes historie, betingelser og traditionen. Samlet giver det et interessant billede af hele regionens kulturhistorie.

Museerne i Nordjyllands Amt har udgivet 4 rejsehåndbøger; Havets, Folkets, Arkæologiens og Kunsthistoriens Nordjylland. Bøgerne koster 40 kroner, er i pocket-format og flot illustreret. Bøgerne indeholder museernes bud på seværdigheder, historier og spændende vinkler på de 4 temaer. Bøgerne kan bestilles på www.visitnord.dk

Der er mange måder at komme ind i historien på. Når man besøger www.kulturrejsen.dk kan man vælge at komme tæt på historien på mange måder: Tematisk, historisk eller efter egn/kommune. Kulturrejsen.dk supplerer udstillinger, landskabsskilte og rejsehåndbøger. Her er det børn fra 3. klasse på Tversted skole der tester www.kulturrejsen.dk

Med skolen ud i landskabet og ind i historien

Af amtscenterchef Lisa Efsen,
Nordjyllands Amt

Faget Historie og ordet museum var i min barndom noget med store plancher fyldt med vanskelige ord og genstande uden for rækkevidde bag børnesikrede glas. Spørger man nutidens børn og unge klæber der stadig noget støv til begreberne. Noget uretfærdigt, kan man hævde, hvis man inden for nyere tid har kigget inden for i et moderne museum.

Det moderne museum inddrager beskueren totalt ved meget bevidst at spille på sanserne, hvor det er muligt: lys, lyd, lugt, temperatur, "rystelser" og andre finurligheder. Samtidig udnytter man den forhåndenværende IT-teknologi til bl.a. at foretage simuleringer, animationer og pædagogiske præsentationer. Med sanserne åbne kan man i timevis fordybe sig i menneskets kamp med tilværelsen – på godt og ondt.

Med det nye undervisningsmiddel, www.kulturrejsen.dk er muligheden for spændende og levendegjort historieundervisning rykket helt ind i klasseværelset. Med adgang til virtuelle fortælleteknikker får de nordjyske museer nu en enestående mulighed for at skabe spændende fortællinger. Der er her en mulighed for at ramme en meget stor målgruppe. Mediet med dets væld af udtryksformer er allerede elevernes. Det er højtelsket, ikke alene til skolebrug, men i høj grad også til alment brug.

Nu skal skolen på museum! Men selvfølgelig ikke som en museumsgenstand. Med "Kulturrejsen.dk" skal skolen inden for bag museernes mure og få part i de mange kulturskatte, der er en del af vores identitet - en del af vores fælles historie. Arbejdet med de mange fortællinger er en af vejene for skoleelever til at få fornemmelse af og forståelse for egen kulturbaggrund, at få historiebevidsthed. Dannelse om vi vil.

Det ville naturligvis være optimalt at kunne bringe skoleklasserne til Sebersund, når undervisningen angik Vikinger, eller til Dorf når møllevæsen var på skemaet. Men vi ved alle, at det ikke kan lade sig gøre. I skolen stiller man ikke bare spontant op på to rækker og marcherer hen til det nærmeste museum eller landskabsmæssige seværdighed. Det er for tidsrøvende,

kræver lang tids planlægning og er ofte også for dyrt.

I det lys er "Kulturrejsen.dk" et spændende, men også meget operationelt tilbud til skolerne. Lige pludselig åbnes der for nem adgang til vores fælles samfundsskat. Det virtuelle museum er altid inden for rækkevidde og det har altid åbent – i 2. lektion tirsdag formiddag er det lige til at hente ind i klasseværelset.

I læseplanen for faget Historie slås det fast, at dansk historie - herunder lokalhistorie - skal stå centralt i undervisningen. Og i formålsbeskrivelsen lægges der vægt på, at eleverne skal forstå sig selv som historieskabte – og historieskabende. De skal udbygge deres indsigt i væsentlige historiske begivenheder og samfundsforhold fra alle tidssepoker, samt skabe sig overblik over og fordybe sig i arbejdet med menneskers dagligliv og livsvilkår gennem tiderne.

Det fordres også, at eleverne er i stand til at fortælle om karakteristiske spor og begivenheder fra lokalområdet. Det er høje mål, men netop "Kulturrejsen.dk" giver skolen en hjælp til at leve op til disse mål.

"Kulturrejsen.dk" er historieundervisningens ny inspirationskilde. Her møder

eleverne en mangfoldighed af samlinger, der åbner for arbejdet med stort set hvilket som helst historisk emne: kunst, industrialisering, søfart, landbrug, krig, arkæologi – listen er næsten uendelig. På ingen tid kan man bevæge sig rundt i historiske lokaliteter. Der er åbnet mulighed for næsten at være der selv - med et enkelt tastetryk er man lige dér, hvor historien faktisk udspillede sig.

Men ikke nok med det. Det er oplagt, at lærere i f.eks. Dansk, Natur/teknik eller Fysik/kemi lader deres elever gå på virtuelt museum for at blive klogere på sager som Dansk guldalderkunst, gasproduktion eller sandflugt. Desuden er Nordjylland et populært rejsemål for skoleklasser fra hele landet, og som optakt til et lejrskoleop hold er "Kulturrejsen.dk" en unik håndsrækning til lærere, der ønsker at kvalificere lejrskoleopholdet i Nordjylland.

Amtscentret for Undervisning har påtaget sig opgaven at sørge for driften ved dels at holde www.kulturrejsen.dk i luften" og dels - i samarbejde med museerne - at viderebringe en stadig strøm af nye historier til belystning af vores rige kulturarv. Amtscenrets kontaktperson er i denne forbindelse pædagogisk konsulent Terkel Jessen Jensen, som kan kontaktes via Amtscenrets hjemmeside www.acnord.dk

Gravpladsen ved Lindholm Høje, Aalborg Nord Vest. Gå på opdagelse i det magiske landskab og besøg museet.

Et skatkammer af spændende historier

Nordjyllands Amt er beriget med mange museer. Landsdelens store udstrækning og de spredte bygninger har medført en stor variation i den måde, kulturhistorien har udviklet sig på, og museernes samlinger og undersøgelser afspejler denne afvekslende og spændende mosaik. Den autentiske historie og de enkelte lokaliteters særpræg er i stigende kurs hos amtets egne beboere og hos turisterne, og på disse felter er museerne hovedleverandører.

Museerne har gennem "Museernes Rejser" fået en ny fælles formidlingsplatform, der gør det muligt at trække lange kulturhistoriske linier gennem det nordjyske landskab. Ikke mindst gennem "kulturrejsen.dk", som er projektets virtuelle del, vil der kunne opbygges et skatkammer af spændende historier. De vil berige den besøgende med landsdelens kulturelle mangfoldighed og vil animere til besøg på museerne og i kulturlandskabet.

Hans Munk Pedersen,
Formand for Museumsrådet for
Nordjyllands Amt

Den gode historie kommer tæt på

Af Henrik Gjøde Nielsen, Leder af Hals Museum, redaktør af www.kulturrejsen.dk

Museerne er rutinerede i at formidle i form af udstillinger, bøger og publikationer. Formidling i form af billeder og lyd er mindre anvendt, men den mulighed bliver nu øget med [kulturrejsen.dk](http://www.kulturrejsen.dk) som et medie, der hurtigt og umiddelbart har mulighed for at få et stort publikum i tale.

Kulturrejsen.dk er leveringsdygtig i al den teknik, der gør, at man med få greb på pc'en kan formidle sin historie ud i den vide, virtuelle verden. Det vil vi gøre for at viderebringe den gode historie og fortælle, at museerne har

den ægte vare, de originale genstande. For det er jo hensigten med kulturrejsen.dk: at få folk flyttet fra computeren ud i virkeligheden, ud til kulturmindeerne i landskabet og ud til museerne, der er kyndige guider på rejsen gennem Nordjyllands kultur og historie.

Den nordjyske digitale kulturrejse er en nyskabelse med helt nye muligheder både for publikum og museerne. Hvor kan man få mere at vide om, hvilken købmand der nægtede den daværende statsminister Jens Otto Krag rabat, i hvilken landsby Skipper Clement blev pågrebet, eller hvor Danmarks bedst bevarede skanse fra renæssancetiden ligger? På museerne naturligvis. Og hvor kan man få mere at vide om amtets dramatiske historie uden at gå uden for en dør? På www.kulturrejsen.dk, naturligvis.

Nordjylland er et skatkammer af historie og historier. Som Gundestrupkarret, der kan ses, (i kopi) på Museumscenter Aars.

Lystfartøjsmuseet er en del af Hobro Museum og rummer alle aspekter af livet på og omkring lystbådene på havnen i Hobro.

Mange af museerne i regionen er i sig selv seværdigheder eller historiske perler. Som hér Tanggården, en del af Læsø Museum, Læsø.

Tanggården er en af regionens smukkeste bygninger og besøges hvert år af mange turister.

Cirkusmuseet i Rold giver et sjældent indblik i Cirkus som en arbejdsplads. Museet har fokus på 200 års cirkushistorie og er beliggende i den smukkeste natur.

Michael og Anna Anchers Hus i Skagen tillader gæsten at indsnuse stemningen fra Skagens kunstneriske storhedstid.

Dannelsesrejsen er moderne!

Dagens og morgendagens turist vil have oplevelser, der bygger på god formidling, spændende historier og ægthed i forhold til det område han eller hun besøger.

Turisten vil også have mulighed for læring og fordybelse - dannelsesrejsen er blev genopfundet.

Museernes rejser gennem Nordjyllands kultur og historie tilfredsstiller disse ønsker og er derfor et godt tilbud til lokale og udefrakommende på rejse i Nordjylland.

Jørgen Hansen, direktør, Midt-Nord Turisme

Det kunstneriske samarbejde i regionerne

Af Lise Mortensen, Vendsyssel Kunstmuseum

Med "Museernes rejse" har Vendsyssel Kunstmuseum sammen med de andre museer i Nordjylland haft mulighed for at deltage i storstilede formidlingsprojekter, både i de trykte og i de virtuelle medier. En række projekter som museerne normalt ikke har midler til at løfte på egen hånd.

Med f.eks. kulturrejsen.dk har Vendsyssel Kunstmuseum fået muligheden for at nå vores målgruppe med andre midler end dem, vi selv kan stable på benene. Ligesom Vendsyssel Kunstmuseum retter hjemmesiden sig nemlig både til børn og unge i skolealderen, til dem der bor i Nordjylland og til gæster, der gerne vil orientere sig i kulturlandskabet og måske endda leder efter en god historie.

"Museernes rejse" har støttet projekter, hvor museerne i fællesskab har ønsket at styrke hinanden, ikke konkurrerer som man gør i andre regioner, men at skabe en fælles profil, hvor vi på forskellige måder hele tiden kan henvise til hinanden.

Som en udløber af "Museernes rejse" under "Kunsthistoriens Nordjylland" er Sæby Museum, Skagens Museum, Vendsyssel Kunstmuseum og Nordjyllands Kunstmuseum gået sammen om projektet "Landskabet i kunsten" - en fællestematisk udstilling, med et formidlingsprojekt for børn og unge som omdrejningspunkt. Med udgangspunkt i udvælgelsen af 8 malerier fra hvert museum er det hensigten at fortælle om landskabet i Nordjylland oplevet gennem kunsthistoriens skriftende idealer og virkemidler. Det er således intentionen at rejsen skildres i 32 værker, der viser landskabsmaleriet fra midten af 1800-tallet og frem til i dag.

Temaet for de 4 museer har været naturen, lyset, farven og sindbilledet. Vi har i fællesskab valgt at bruge de fire temaer som udgangspunkt for rejsen, således at landskabet på Sæby Museum er en rejse ud i den konkrete natur, mens man på Skagens Museum rejser ud i et landskab, hvor lyset har en dominerende rolle. På Vendsyssel Kunstmuseum er rejsen centreret omkring farven og fladen, og endelig på Nordjyllands Kunstmuseum vil landskabsrejsen være en abstrakt rejse ind i en række mentale landskaber.

"Museernes rejser" har skabt grundlaget og muligheden for at etablere nye samarbejdspartnere og formidlingsformer, på tværs af faglig profil.

Frederikshavn Kunstmuseum og Exlibrissamling

Brøndums stue på Skagens Museum.

Den regionale dimension

Nordjyllands Historiske Museum, landsdelens største kulturhistoriske museum, er den samlende institution for Aalborg Historiske Museum, Lindholm Høje Museet, Gråbrødrekløster Museet, Hals Museum og Hadsund Egn Museum. Med fagspecialer som forhistorisk arkæologi, middelalder arkæologi og historie i et relativt stort arbejdsområde er det et absolut plus, at den regionale dimension med Museernes Rejser gennem Nordjyllands Kultur og Historie understøttes i den fremtidige formidling, samtidig med at den faglige del bibeholdes.

Det er et væsentligt perspektiv i det at være én institution, at man kan bevare det lokale museums fordele samtidig med, at man høster fordelene ved at være en stor institution. Museernes Rejser og den tilhørende netside, kulturrejsen.dk, indeholder potentialet til udvikling af begge disse sider i vort arbejde.

I samarbejdet mellem museerne og Amtscetret for Undervisning vil kulturrejsen.dk blive udbygget med stadig flere lokale og regionale artikler. For første gang får vi muligheden for ikke blot at komme i kontakt med eksempelvis skolerne i museets hjemkommune, men også i andre kommuner. Det giver i sandhed nye muligheder for formidling i et medie, der har børnenes fulde fortrolighed.

De nordjyske museer har for første gang fået muligheden for samlet at markedsføre kulturen på dens egne præmisser, og for turisten, der kommer til en egn, er det regionale perspektiv en glimrende indgangsvinkel til at gå på opdagelse i den lokale historie.

Lars Christian Nørbach,
Museumsdirektør, Aalborg
Historiske Museum.

Tilbud til skolerne fra museerne i Nordjyllands Amt

Bangsbo Museum og Arkiv

Dr. Margrethesvej 6, 9900 Frederikshavn
Telefon: 9842 3111
bangsbo@bangsbo-museum.dk
www.bangsbo.com
Priser: Gratis adgang for skoleelever efter forudgående aftale
Rundvisning: 175 kr. pr. hold.

TILBUD - UNDERVISNING:

Udstilling om besættelsestiden 1940-45 er bygget op med skolebørn som en af sine hovedmålgrupper. Udstillingen indeholder interaktive stationer til brug for uddybende information. I en søfartsafdelingen præsenteres Ellingåskibet fra tidlig middelalder. Søfartsafdelingen rummer galionsfigurer, skibsmotorer og -modeller samt marinarkeologi.

Hadsund Egns Museum

Rosendalsallé 8, 9560 Hadsund
Telefon: 9857 4388
hem@mail.tele.dk
www.hadsund-museum.dk
Omvisninger: Pris: 400 kr. for de første to timer. Derefter 100 kr. pr. påbegyndt time.
Varighed: min. 2 timer

TILBUD - UNDERVISNING:

Museet tilbyder en emnedag "Barn i Himmerland i 1800-årene" om landbobørns liv og vilkår for 200 år siden. Besøget starter i museets bondestue. Herefter kan man vælge blandt følgende aktiviteter: "Den strå-tækte skole", "Børns arbejde" eller "Børns leg"

Museumscenter Aars

Søndergade 44, 9600 Aars
Telefon: 9862 3577
mail@museumscenteraars.dk
www.museumscenteraars.dk
Pris: Gratis for skoleelever

TILBUD - UNDERVISNING:

Museet råder over en arkæologisk-historisk undervisningssamling, opstillet i museets skolelokaler. Man står til rådighed for skoler samt børne- og ungdomsinstitutioner i det omfang, det er muligt. Se desuden museets hjemmeside og brug museets e-learning. Desuden er der mulighed for besøg på Historisk Værksted i Giver, som bl.a. består af en komplet rekonstrueret jernaldergård. Tlf: 9862 4155.

Skagen By- og Egnsmuseum

P.K. Nielsens Vej 8-10, 9990 Skagen
Telefon: 9844 4760
info@skagen-bymus.dk
www.skagen-bymus.dk
Priser: 400 kr. for én times omvisning

TILBUD - UNDERVISNING:

Museets skoletjeneste har udarbejdet en inspirationsmappe, som er gratis, samt en idemappe til inspiration for pædagoger, lærere og andre undervisere til at bruge museet og igangsætte undervisningsprojekter. Idemappen, som koster 100 kr., tager udgangspunkt i Skagens historie, kultur, natur og erhverv. Begge mapper kan bestilles på museets hjemmeside, hvor der også kan hentes yderligere inspiration.

Sæby Museum og Arkiv

Algade 1-3
9300 Sæby
Telefon: 9846 1077
info@sæby-museum.dk
www.sæby-museum.dk
Pris: Gratis for skoleelever
Rundvisning 250 kr.

TILBUD - UNDERVISNING:

"Eventyr på museet" og "Rejsen i landskabet" er emner for "Gør-det-selv" besøg. Andre emner for omvisninger kan aftales med museets personale. "Museet på skolen" er et undervisningstilbud - "På føling med historien", som foregår hjemme på skolen, med mulighed for at få besøg af en museumsmedarbejder, der fortæller om fortiden ud fra forskellige genstande. Arkivets læsesal er åben for videre studier for både elever og lærere.

Try Museum

Højskolevej 1, Try, 9330 Dronninglund
Telefon: 9884 3105
try-museum@post.tele.dk
Priser: Gratis som led i undervisningen.
Rundvisninger: 200 kr.

TILBUD - UNDERVISNING:

Museets har emnekasser, som omhandler stenalderen, smeden, skolen i gamle dage og tekstiler, til udlån. Emnekasser kan i øvrigt sammensættes efter ønske. Kontakt museet for at høre om mulighederne.

Dorf Møllegaard

Storskovvej 39, 9330 Dronninglund
Telefon: 9884 3105
Priser: Gratis som led i undervisningen.
Rundvisninger 200 kr.

TILBUD - UNDERVISNING:

Der afholdes adskillige aktivitetsdage i årets

løb; f.eks. Mølledag, Bagedag, Syltedag samt Julearrangementer. Kontakt museet for at høre nærmere. Emnekasser kan sammensættes efter behov. Kontakt museet for at høre om mulighederne.

Vendsyssel Kunstmuseum

P. Nørkjær's Plads 15, 9800 Hjørring
Telefon 9892 4133
info@vkm.dk
www.vkm.dk
Åbent alle dage 10.00-16.00
Priser: Alle landets skoler har gratis adgang.

TILBUD - UNDERVISNING:

Museet tilbyder en række forskellige omvisninger der kan målrettes alle aldre og tilpasses de fleste undervisningsforløb. Der er altid muligt at få en omvisning i den aktuelle særudstilling ligesom, men kan vælge temaer som f.eks. "Selvscenesættelser i kunsten", "Landskabers udtryk" eller "Kvinder i kunsten". Har du særlige omvisningsønsker, er det nu muligt at få dem opfyldt. Kontakt museet for yderligere information.

En omvisning koster kr. 350,- og varer mellem 45-60 min. For yderligere information kontakt museet.

Vendsyssel Historiske Museum

Museumsgade 3, 9800 Hjørring
Telefon: 9624 1050
vhm@vhm.dk
www.vhm.dk
Priser: Al undervisning er gratis for skolerne i Hjørring, Hirtshals, Løkken-Vrå og Sindal kommune. Der kan dog være enkelte materialeudgifter, som skolerne selv må afholde. For alle andre koster et undervisningsforløb 600 kr.

TILBUD - UNDERVISNING:

Der tilbydes en række undervisningsforløb fordelt over året.

Se tilbudsoversigt på Skoletjenestens hjemmeside: www.vhm.dk/instructsk.htm

Vendsyssel Historiske Museum - Mosbjerg

Jerupvej 613, Mosbjerg, 9870 Sindal
Telefon: 9893 0577
www.vhm.dk/vhmmo.htm
Priser: Al undervisning er gratis for skolerne i Hjørring, Hirtshals, Løkken-Vrå og Sindal kommune. Der kan dog være enkelte materialeudgifter, som skolerne selv må afholde. For alle andre koster et undervisningsforløb 600 kr.

TILBUD - UNDERVISNING:

Museet har følgende undervisningstilbud: Naturskoleaktiviteter, oldtiden, andelstiden, husmandsstedet. Læs mere om tilbuddene på Skoletjenestens hjemmeside www.vhm.dk/instructsk.htm

Vendsyssel Historiske Museum - Rubjerg

"Jens Thomsens Gård, Strandfogedgården i Rubjerg"
Langelinie 2, Rubjerg, 9480 Løkken
Telefon: 9956 5885
www.vhm.dk/vhmjtg.htm
Priser: Al undervisning er gratis for skolerne i Hjørring, Hirtshals, Løkken-Vrå og Sindal kommune. Der kan dog være enkelte materialeudgifter, som skolerne selv må afholde. For alle andre koster et undervisningsforløb 600 kr.

TILBUD - UNDERVISNING:

Med udgangspunkt i museets nye afdeling "Jens Thomsen's Gård" kan der bl.a. arbejdes med: Sandflugtsbekæmpelse, klittens planter, kort og kompas, fyrets historie, stranding og redningsvæsen og Maarup Kirke. Læs mere om tilbuddene på Skoletjenestens hjemmeside www.vhm.dk/instructsk.htm

Hirtshals Museum

Sophus Thomsens Gade 6
9850 Hirtshals
Telefon: 9956 5885
www.vhm.dk/vhmhi.htm
Priser: Al undervisning er gratis for skolerne i Hjørring, Hirtshals, Løkken-Vrå og Sindal kommune. Der kan dog være enkelte materialeudgifter, som skolerne selv må afholde. For alle andre koster et undervisningsforløb 600 kr.

TILBUD - UNDERVISNING:

Læs mere om tilbuddene på Skoletjenestens hjemmeside www.vhm.dk/instructsk.htm

Aalborg Historiske Museum

Algade 48, 9100 Aalborg
Telefon: 9631 0410
historiskmuseum@aalborg.dk
www.aahm.dk

Museet er et arkæologisk og kulturhistorisk museum, der dækker Aalborg by og store

dele af oplandet. På museet kan man ud over de faste udstillinger se skiftende særudstillinger.

Pris: Gratis som led i undervisningen. Øvrige betaler 20 kr. for voksne og 10 kr. for børn over 12 år. Rundvisninger: 300 kr.

TILBUD - UNDERVISNING:

Museet råder over en række tilbud til skoleklasser - bl.a. sanseskabe og emnekasser med relation til museets udstillinger - fra omkring juni 2004. Af emnekasser til brug på museet kan nævnes: "Hverdagsliv i jernalderen", "Religion i middelalderen" og "Børneliv i industrialiseringens Aalborg". Emnekasser af forskellig art kan udlånes i 14 dage mod betaling på 375 kr. inkl. moms. Der er udarbejdet spørgeark til udvalgte udstillinger.

Rundvisninger: 300 kr. I forbindelse med rundvisning betaler skolebørn ikke elevatorafgift.

TILBUD - UNDERVISNING:

På Aalborg Historiske Museum kan man fra omkring juni opleve et sanseskab og en emnekasse, der tager udgang i middelalderen, religionen og Gråbrødreklosteret.

Gråbrødrekloster Museet

Algade 19, 9000 Aalborg
Telefon: 9631 0410
historiskmuseum@aalborg.dk
www.aahm.dk

Gråbrødrekloster Museet er et underjordisk museum, der ligger 3 meter under gågaden Algade. Adgang sker via en elevator ud for Salling. I 1994-95 gav en arkæologisk udgravning væsentlig ny viden om Aalborg Gråbrødrekloster og byens ældste tid. Museet fortæller ikke alene historien om klosteret, men også historien om landskabet, landbruget, markedspladsen, de ukendte kirker og de byhuse, der til sidst måtte vige pladsen til fordel for munkenes kloster. I museet kan man se velbevarede fundamenter og murværk fra klosteret, skeletter fra kirkegårdene og mange fine fund fra udgravningerne. Fundene fortæller om livet og døden i vikingetiden og middelalderens Aalborg. Pris: 20 kr. pr. 250 kg publikum

Lindholm Høje Museet

Vendilavej 11, 9400 Nørresundby
Telefon: 9631 0410
historiskmuseum@aalborg.dk
www.aahm.dk

Pris: 300 kr. pr. skoleklasse efter forudgående aftale
Kontaktperson: Tommy Jensen
Telefon 9631 0428

TILBUD - UNDERVISNING:

Museet tilbyder naturvejledning og kulturformidling af jernalder og vikingetid med udgangspunkt i udstilling og oldtidsmonument.

Emnerne er følgende: Mennesket i oldtiden, naturen og Limfjorden, oldtidens samfund, dagligdagen, landsbyen, håndværket og landbruget.

Medbragt mad kan spises i museumscaféen.

Lejrskoleophold

få inspiration og hjælp til de mange muligheder.

Med www.kulturrejsen, Museernes Rejser, rejsehåndbøgerne og de mange spændende lokaliteter, seværdigheder, den storslåede natur og museerne i regionen, er Nordjylland det oplagte mål for lejrskoleophold for alle klassetrin.

Klassen kan forberede sig via www.kulturrejsen.dk og evt. kontakte amtscentret for undervisning eller museerne i regionen for yderligere oplysninger, tips og ideer til et lejrskoleophold.

Amtscentret for Undervisning,
tlf.: 98 78 58 00 · www.acnord.dk

- 1 Skagen By- og Egnsmuseum
P.K. Nielsens Vej 8-10, 9990 Skagen
Tlf: 98 44 47 60
- 2 Skagens Museum
Brøndumsvej 4, 9990 Skagen
Tlf: 98 44 64 44
- 3 Vendsyssel Historiske Museum
Musemsgade 3, 9800 Hjørring
Tlf: 96 24 10 50
- 3 Kunsthistoriens Nordjylland
- 3 Vendsyssel Kunstmuseum
P. Nørkjærs Plads 15, 9800 Hjørring
Tlf: 98 92 41 33
- 4 Hjørring
- 5 Bangsbo Museum og Arkiv
Dr. Margrethesvej 6, 9900 Frederikshavn
Tlf: 98 42 31 11
- 5a Frederikshavn
- 5b Frederikshavn
- 6 Læsø Museum
Gl. Østerbyvej 35, 9940 Læsø
Tlf: 98 49 80 45
- 6a Læsø
- 7 Sæby Museum
Algade 1-3, 9300 Sæby
Tlf: 98 46 10 77
- 7a Sæby
- 7b Sæby
- 8 Try Museum
Højskolevej 1, Try, 9330 Dronninglund
Tlf: 98 84 31 05
- 8a Try
- 8b Try
- 9 Aalborg Historiske Museum
Algade 48, 9000 Aalborg
Tlf: 96 31 04 10
- 9a Aalborg
- 9b Aalborg
- 9c Aalborg
- 10 Nordjyllands Kunstmuseum
Kong Christians Allé 50, 9000 Aalborg
Tlf: 98 13 80 88
- 11 Limfjordsmuseet
Kanalvejen 40, 9670 Løgstør
Tlf: 98 67 18 05
- 11a Løgstør
- 11b Løgstør
- 11c Løgstør
- 12 Vesthimmerlands Museum
Søndergade 44, 9600 Aars
Tlf: 98 62 35 77
- 12a Aars
- 12b Aars
- 12c Aars
- 13 Hadsund Egns Museum
Rosendalsallé 8, 9560 Hadsund
Tlf: 98 57 43 88
- 13a Hadsund
- 13b Hadsund
- 13c Hadsund
- 14 Sydhimmerlands museum
Vestergade 23, 9500 Hobro
Tlf: 98 51 05 55
- 14a Hobro
- 14b Hobro
- 14c Hobro
- 15 Drachmanns Hus
Hans Baghsvej 21, 9990 Skagen
Tlf: 98 44 51 88
- 16 Michael og Anna Anchers Hus og Saxilds Gaard
Markvej 2 og 4, 9990 Skagen
Tlf.: 98 44 30 09
- 17 Frederikshavn Kunstmuseum
Parallevej 14, 9900 Frederikshavn
Tlf: 96 22 56 25
- 18 Løkken Museum
Nørregade 12, 9480 Løkken
Tlf: 98 99 64 54
- 19 Egnssamlingen
Nolsvej 1, 9493 Saltum
Tlf. 98 88 18 75
- 20 Vildmosemuseet
Paukærvej 15, 9700 Brønderslev
Tlf: 98 82 43 44
- 21 Fjerritslev Bryggeri- og Egnsmuseum
Østergade 1, 9690 Fjerritslev
Tlf. 98 21 38 33
- 22 Sundby Samlingerne - Bryggergaarden
Gl. Østergade 8, 9400 Nørresundby
Tlf: 98 17 47 55
- 23 Hals Museum
Hals Skanse, Østergade, 9370 Hals
Tlf: 98 75 03 06
- 24 Herregården Hessel
Hesselvej 40, 9640 Farso
Tlf: 98 63 81 25
- 25 Spillemands- Jagt og Skovbrugsmuseet
Cimbbervej 2, Rebild, 9520 Skørping
Tlf: 98 39 16 04
- 26 Gasmuseet
Gasværksvej 2, 9500 Hobro
Tlf: 98 51 21 44
- 27 Godthaab Hammerværk
Zincksvej 1, 9230 Svenstrup
Tlf.: 98 38 14 09
- 28 Aalborg Søfarts- og Marinemuseum
Vestre Fjordvej 81, 9000 Aalborg
Tlf.: 98 11 78 03

Tag på rejse i tiden med Nordjyllands museer

Arkæologiens
Nordjylland

Folkets
Nordjylland

Kunsthistoriens
Nordjylland

Havets
Nordjylland

Af Journalist Poul Krabbe

- Dagens museumsbrugere forventer kvalitet i udstillingernes form og indhold og ønsker samtidig nyheder, spændende oplevelser og formidling i et nutidigt sprog – fra plancherne til internettet.

Set fra vores vinkel er "Museernes Rejser" et indlysende projekt, fordi det professionelt synliggør og formidler Nordjyllands historie og aktiverer kulturlandskabet som besøgsmaal for både den enkelte nordjyde og for skoler og turister. Set udefra er projektet et enestående forsøg på at kaste lys over en hel regions udvikling og historie, så vi kan sige: "Værsgo, tag med på en kulturhistorisk rejse i Nordjyllands Amt".

Det er formanden for Undervisnings- og kulturudvalget i Nordjyllands Amt, Gunhild Bach Nielsen (R), der ønsker "God Rejselyst" og ser tilbage på en projektperiode, hvor alle gode kræfter er blevet forenet:

- Nutidig formidling og kontakt til nye, større målgrupper stiller såvel faglige som økonomiske krav til museerne og dermed også til politikerne. I Nord-

jyllands Amt har vi de seneste år prioriteret den regionale kulturarv som et af de store indsatsområder i kulturpolitikken. De 29 statsanerkendte og associerede museer er lokale og regionale videncentre med spændende historier og vinkler på vores fortid – og dermed også vores nutid og fremtid. Hvem kan være bedre vejvisere i kulturhistorien end regionens museer?

Nye helheder

Via internettet er det i dag muligt for størstedelen af befolkningen at finde svar på kulturhistoriske spørgsmål, men det kan være uoverkommeligt at sortere de mange mere eller mindre tilfældige oplysninger, søgemaskinerne dukker op med. Koordinering og samling af emner, temaer og perioder skaber nye helheder, og det er et af udgangspunkterne for "Museernes Rejser". Tematiske håndbøger, udstillinger og en spændende hjemmeside samler dele af den fantastiske, nordjyske historie. "Forfatterne" er museerne i Nordjyllands Amt – altså de bedste kulturhistorieguider, vi har.

Med ansættelsen af en regional museums konsulent i 2000 fik amtet sat gang i en række udviklingsprojekter,

skaffede eksterne midler og øgede den samlede indsats på museumsområdet. "Museernes Rejse" er en foreløbig krone på værket; en platform for formidlingsmæssig og faglig regional udvikling. "Museernes Rejse" er et fælles sprog for museerne, amtet, Amtscentret for Undervisning og turisterhvervet og ikke mindst de forhåbentligt flere og flere mennesker, der ønsket at bruge forhistorien som et springbræt til forståelse af nutiden, siger Gunhild Bach Nielsen.

Limfjordsmuseet i Løgstør. Museet tilbyder bl.a. sejlsads i museets fartøjer i sommeren.

Alle tiders initiativ

Det har været en stor glæde at opleve projektet "Museernes Rejser" blive til en realitet – ikke mindst de fire rejsehåndbøger som et fælles projekt på tværs af museerne. De er saglige og faktuelle i et gennemført layout. Let tilgængelige i sprog og udformning. Nu har vi 550 tryksider, som alle interesserede kan slå op på.

Anden udgave af bøgerne må gerne være endnu tykkere med endnu flere opslag. Det gælder især bindet

om kirkerne, de middelalderlige monumenter og de øvrige synlige fortidsminder i det åbne land.

Rejsehåndbøgerne med de fire hovedtemaer er i et godt brugsformat. Lige til baglommen og velegnet som inspiration og guide til ture og udflugter. Alle tiders initiativ.

Bo Madsen, Museumsleder,
Museumscenter Aars

Nedbrydning af grænser

Nedbrydning. Nedbrydning og respekt. Nedbrydning af sognegrænser og af faglige grænser, nedbrydning af imaginære Berlinmure omkring museerne. Naturligvis har hvert museum sit særlige ansvarsområde, men det fælles arbejde med at bringe "Museernes Rejser" i hus har tillige skærpet opmærksomheden på og respekten for, hvilke museer, der sidder inde med særlig ekspertise på dette eller hint område. Samtidig bliver det tydeliggjort på hvilken måde, det enkelte museum kan bidrage til andre museers arbejde.

Med "Museernes Rejser" er afstanden fra tanke til handling blevet kortere; fra tanken om, at der i X museums område er noget spændende, som Y museum kan tale med om ved blot at tage telefonen eller mailen og gøre opmærksom på dét. Samtidig har projektet sat yderligere skub i netværksdannelserne i Nordjyllands Amt. Det er senest udmøntet i Nordjyske Museers Maritime Netværk, der til en start har iværksat en pilotundersøgelse af besejling og bebyggelse i middelalderens Nordjylland.

Henrik Gjøde Nielsen, redaktør af
"Havets Nordjylland", www.kulturrejser.dk og leder af Hals Museum.

Det lyder helt som i virkeligheden

Af Naia Bang / Textuset Aalborg

Aalborg Symfoniorkester har været med i et projekt omkring 3D-lyd, hvor lyden er så virkelighedstro, at det er, som at være der selv.

Forestil dig, at du sidder og hører en koncert i radioen. Selv i stereo er man ikke i tvivl om, at lyden kommer fra de to højttalere. Og med et surround-anlæg er lyden stadig ikke helt virkelighedstro.

Men med 3D-lyd får du fornemmelsen af at sidde midt inde i orkesteret. Du har violinerne til venstre, trompet og basun til højre og slagtojsinstrumenterne bag dig.

- 3D lyd "snyder" hjernen. Med 3D lyd kan vi simulere, at vi bevæger os rundt – for eksempel mellem instrumenterne i et orkester. Eller mellem dyrene i junglen. Og det kræver ikke en masse højttalere at lave retningsbestemt lyd, for her arbejder teknologien med hjernens måde at bearbejde lydindtryk på, forklarer musikchef Palle Kjeldgaard, Aalborg Symfoniorkester, der har været projektleder på Virtuelle Digitale Lydoplevelser, et projekt under Det Digitale Nordjylland.

Allerede i 2000 startede Aalborg Symfoniorkester og AM Production et samarbejde omkring at bruge 3D-teknologien til at give nye, spændende lydoplevelser. I første omgang eksperimenterede man med at prøve at give lytteren en oplevelse af at gå rundt i orkesteret. Det var blandt andet erfaringerne herfra, der førte til, at projekt Virtuelle Digitale Lydoplevelser blev skabt.

Musik på museet

Under projektet har man eksperimenteret med at bruge 3D-lyd som en del af en kulturoplevelse. For eksempel havde Aalborg Historiske Museum i foråret en særudstilling, "Stadsmusikanter i Danmark", og her kunne de besøgende få en helt virkelighedstro oplevelse af, hvordan sådan nogle stadsmusikanter lød – som var det spillet live.

Udstillingen om stadsmusikanter var en del af en større udstilling, "Dansk musik fra stenalder til nutid", og her kan publikum også opleve lyden i 3D, takket være projektet. Denne udstilling slutter først til oktober.

3D-lyd kan også bruges til sammen med kunst. Nordjyllands Kunstmuseum har netop sluttet en særudstilling, hvor 3D-lyd har været sat sammen med udvalgte kunstværker fra Kunstnernes Efterårsudstilling i 1921, og så kunne man opleve billeder og lyd sammen i de originale pavilloner fra den gang.

- Vi fik komponeret to musikstykker særligt til denne udstilling, et for solo-instrumenter og et for orkester. Så optog vi musikerne, en efter en, og takket være Aalborg Universitets afdeling for akustik og AM Production kunne vi give en særlig rumoplevelse. I praksis kom musikken ud gennem fire højttalere i pavillonen, forklarer Palle Kjeldgaard.

Løvebrøl i 3-D

I Orangutanghuset i Aalborg Zoo kan børnene komme med på en eventyrlig rejse ud i junglen. Og for småfolk med stor fantasi kan det jo godt være en hårrejsende oplevelse pludselig at høre løven brøle lige ved siden af én.

Midt i huset er nemlig opstillet et bord med otte hovedtelefoner, og her har børn og voksne mulighed for at få en lille historie med på vejen, fortalt af Flemming Quist-Møller – det er ham med "Cykelmyggen Egon". Historien er krydret med rigtige junglelyde og sang.

- Der er mange af vores gæster, der lige skal hen og opleve junglen i de otte hovedtelefoner, der er sat op her – og det er både børn og voksne. Typisk er det sådan, at hvis bare en sidder og lytter, så kommer der flere, der

også skal prøve. Det er jo fascinerende, at lyden er så realistisk, påpeger Morten Smetana, der er formidler i Aalborg Zoo's skoletjeneste. Han fortsætter:

- Når vi formidler, bruger vi jo normalt billeder. Her bruger vi lydbilleder, og det giver meget mere næring til fantasien.

Projekt Virtuelle Digitale Lydoplevelser sluttede officielt ved årsskiftet, men både på Aalborg Historiske Museum og i Aalborg Zoo kan man altså stadig få en 3D-lydoplevelse.

Det Digitale Nordjylland

Virtuelle Digitale Lydoplevelser

3D-lydprojektet er blevet til i samarbejde mellem Aalborg Symfoniorkester, AM Production, Afdelingen for akustik på Aalborg Universitet, Aalborg Zoo, Nordjyllands Kunstmuseum, Aalborg Historiske Museum, Aalborg Kommunes Kultur- og Fritidsforvaltning samt Kulturkontoret ved Nordjyllands Amt.

Projektet har haft et budget på 4.530.000 kroner, heraf har Det Digitale Nordjylland givet 1,5 million i projektstøtte.

Fri entre til Lysets Land

Af Naia Bang / Texthuset Aalborg

Det nordligste Danmark rummer en verden af oplevelser til glæde for turister og fastboende – og oplevelserne starter på www.lysets-land.dk og på en række info-standere rundt om i området

Turisterne vil have ægte oplevelser. Også vi danskere synes det er spændende at udforske vores eget land. Det ved de godt hos Dafolo Marketing A/S i Frederikshavn. Så for godt et par år siden gav de sig til at spekulere: "Det må være muligt at udvikle nye måder at kommunikere med turisterne på." Det samme tænkte man hos Logimatic Software A/S i Aalborg.

- Så fandt vi sammen. Og da Dafolo Marketing allerede var hyret af Toppen af Danmark til at lave noget markedsføring, var det naturligt, at vi strikkede et projekt sammen til dem, hvor vi kobede mange medier sammen – og arbejdede med at bruge dem på en nem og overskuelig måde, fortæller journalist Hans Sejlund, Dafolo Marketing. Hans Sejlund er udførende projektleder på projektet, der kom til at hedde Art And Nature.

Toppen af Danmark, der har fået glæde af projekt Art And Nature, er en sammenslutning af 11 turistbureauer og ni kommuner i den nordlige del af Vendsyssel.

Ny portal med oplevelser

Toppen af Danmark havde allerede en hjemmeside, men den trængte til et blive moderniseret. I stedet udviklede man en helt ny portal, www.lysets-land.dk. Her er alle mulige informationer samlet til glæde for besøgende fra ind- og udland: Shopping, kunst og kultur, natur, aktiv ferie, overnatning

og meget, meget mere – det er nemt at finde rundt på, og man kan både søge geografisk og på emner. Men ikke nok med det:

- Portalen indeholder en særlig Tour-Tracker, en alternativ søgefunktion, der hjælper turisten til finde frem til de oplevelser, som ferien skal indeholde. Her søger man ikke på emner men på interesser. Når turisten har fundet noget, han gerne vil besøge, kan han lægge det ind på "min tur" og så printe sin egen lille turistguide ud senere, forklarer Hans Sejlund.

Og man behøver ikke være bange for at få stress under sin ferie. Tour-Tracker'en starter nemlig med at vise et speedometer. Så kan man selv på forhånd beslutte sig for, hvor meget fart der skal være på ferieoplevelserne.

At portalen hedder www.lysets-land.dk, er naturligvis ingen tilfældighed. Mens op til 32 mennesker var engageret i at idéudvikle på projekt Art And Nature, fandt Dafolo Marketing nemlig på brand'et "Lysets Land" til Toppen af Danmark – til et område, der, siden de gamle Skagens-malere, har været internationalt berømt for sit ganske særlige lys.

Info-standere og tv

Siden 23. januar i år har man kunnet sidde hjemme ved pc'en og forberede sin ferie i det nordligste Jylland. Men – hvad nu hvis man allerede befinder sig deroppe?

- En anden idé med projektet var at få en række info-standere ud at stå i ferielandet. Det er lykkedes. I dag er der 11 info-standere – de fleste placeret ved turistbureauer. Info-standerne indeholder de samme oplysninger som hjemmesiden. Men der er også mulighed for at lægge mere info ind lokalt – for eksempel om sommerhusudlejning i lokalområdet. Man kan også lægge

en lille film ind. Med en info-stander har turistbureauet i princippet døgnåbent, slår Hans Sejlund fast. Information om Toppen af Danmark kan også køre på internt tv, eksempelvis på hoteller og færger.

Som en lille ekstra-gevinst fik Toppen af Danmark også sin egen reklamefilm, Lysets Land, der i dag bliver vist på alle de regionale TV 2-stationer i Jylland, på norsk tv – og på Stena Lines færger. Reaktionerne viser, at mange har set reklamefilmen. Også antallet af besøgende på portalen stiger fra måned til måned. I april besøgte 66.000 danskere, nordmænd, svenskere, tyskere og andre www.lysets-land.dk, der i øvrigt er tekstet på dansk, svensk, tysk og engelsk. I dag har Toppen af Danmark fået overdraget portalen, og en web-master og 11 turistbureauer sørger for løbende at opdatere den med de seneste tilbud til turister og fastboende. Så nu kan sommerferien – eller den næste familieudflugt – starte på www.lysets-land.dk.

Det Digitale Nordjylland

Art and Nature - digital nordjysk kunst- og kultur- formidling

Projektet er udviklet af Dafolo Marketing A/S og Logimatic Software A/S i samarbejde med Toppen af Danmark A/S og turist-erhvervet i området.

Projektet har haft et budget på 4,5 millioner kroner, heraf er 1,5 millioner kroner givet i tilskud fra Det Digitale Nordjylland.

Fortiden bliver levende på museet

Af Naia Bang / Texthuset Aalborg

Takket være små bærbare pc'er vil gæsterne på Skagen By- og Egnsmuseum snart kunne gå rundt og få fortalt historierne bag de mange udstillede genstande

"Det var en stormfuld novemberaften i 1697. Det svenske orlogsfartøj Spes var på vej fra Den Engelske Kanal, op over Skagen mod Sverige, da kaptajn Palmquist så et fyr, han troede var fyret på Rubjerg Knude. Det var en fejltagelse, der kom til at koste ham skibet – og nær også havde kostet ham livet..."

Sådan kunne en af de mange historier, som Skagen By- og Egnsmuseum gemmer på, begynde. For bag hvert et stykke drivtømmer, bag hver en lanterne, gemmer der sig en historie. Ofte en voldsom eller ulykkelig historie, for Skagens historie er uløseligt forbundet med havet.

De besøgende på Skagen By- og Egnsmuseum har bare ikke haft adgang til alle disse spændende historier. Før nu. For med projekt Personlig Digital Museumsformidling, PDM, bliver der lukket op for skattekisten med alle historierne. Og de udstillede genstande – og menneskene bag – bliver levende gennem de historier, de har at fortælle. Alt sammen ved hjælp af noget trådløs teknologi og en lille bærbar pc, en såkaldt skeye.pad, som de besøgende på museet kan tage med sig rundt.

IT-idé med muligheder

- Det var egentlig kulturkonsulent Thomas Østergaard, Nordjyllands Amt, der fik ideen om at bruge trådløs teknologi til at formidle de gode historier og baggrunds-information, der hører til bygninger og inventar. Det fængede – det kunne jeg se muligheder og perspektiv i. Vi kan nemlig godt have svært ved at skabe sammenhæng i vores udstillinger, fordi vores bygninger ligger så spredt.

Museet har, foruden centerbygningen, syv udstillingsbygninger plus nogle satellit-udstillinger, forklarer museumsinspektør Michael Ax, Skagen By- og Egnsmuseum.

Det var AM Production, Aalborg, der videreudviklede og realiserede ideen. Et af de problemer, man stod over for, var hvordan man kunne indføre ny

teknologi uden at skæmme de fine gamle bygninger og udstillingen med en masse ledninger. Derfor valgte man trådløs teknologi med diskrete, sorte sendere ved de udstillingsgenstande, der har en særlig spændende historie at fortælle.

- Teknologien må jo ikke tage opmærksomhed fra udstillingerne.

Men det skal være nemt at bruge – og så kan man jo selv vælge, om man vil benytte tilbudet eller bare se udstillingerne, som man plejer, påpeger Michael Ax.

Kan gemme historier

De små pc'er fylder og vejer ikke mere end en god bog – men de er dyre. Derfor regner museumsdirektøren med, at

gæsterne skal betale et depositum, når de får udleveret den lille pc. Finder gæsterne så historier, der er så spændende, at de vil studere dem i ro og mag senere, kan de gemme dem på pc'en. Når de afleverer den igen, får de udleveret en adgangskode til museets hjemmeside. Her kan de hente de historier og informationer frem, de gemte på mini-pc'en.

Hos AM Production er man nu ved at lægge sidste hånd på detaljerne.

- Vi benytter alle mediets muligheder for at lave lydkulisser, animationer, grafik og filmklip, så vi er sikker på, at historierne virkelig fænger.

Produktionerne bliver færdige i disse dage, og så er der et par småting mere på indholdssiden, der skal justeres, for-

klarer kreativ chef Lasse Dahl Andersen, AM Production. Han har været projektleder på projekt Personlig Digital Museumsformidling, PDM – der gerne indrømmer, at projektet er blevet lidt forsinket.

- Alt er nyt. Vi benytter nye medier, teknologier og en ny metode at formidle på. Det har krævet en del forarbejde. Til gengæld bliver det fulgt med stor interesse af andre museer, så når vi først har haft premiere på PDM på Skagen By- og Egnsmuseum, forventer vi at skulle lave noget tilsvarende på andre museer rundt om i landet, påpeger Lasse Dahl Andersen.

Der er officiel premiere på PDM inden skolernes sommerferie. I mellemtiden kan besøgende på museet trække nogle af de mange spændende fortællinger ud på de info-standere, som projektet også har opstillet på museet.

Museumsinspektør Michael Ax, Skagen By- og Egnsmuseum, glæder sig til, at publikum om få uger - med en mini-pc i hånden - kan få en helt anderledes og personlig museumsoplevelse.

Det Digitale Nordjylland

Personlig Digital Museumsformidling, PDM

Bag projektet står AM Production i samarbejde med Kulturkontoret på Nordjyllands Amt og Skagen By- og Egnsmuseum.

PDM har haft et budget på 2.000.000 kroner. Det Digitale Nordjylland har støttet projektet med 666.666 kroner. Projektet er desuden støttet af Arbejdsmarkedets Feriefond og SparNord Fonden.

Et tillæg fra
Det Digitale Nordjylland
og
Nordjyllands Amt

Produktion

Grafisk udformning: Griffin Grafisk Design

Tekst: Naia Bang/Texthuset Aalborg, Poul Krabbe

Tilrettelæggelse: Nanna Skovrup, Det Digitale Nordjylland og Thomas Østergaard, Nordjyllands Amt

Foto: Michael Bo Rasmussen/Baghuset, Ajs Nielsen, Museerne m.fl.

Tryk: Dansk AvisTryk A/S

Det Digitale
Nordjylland

Fyrtårnscentret, Brohuset
Vesterbro 102, 9000 Aalborg
Tlf. 72 14 66 81
fyртаarn@nja.dk
www.det-digitale-nordjylland.dk

Niels Bohrs Vej 30
9220 Aalborg Øst
Tlf. 96 35 10 00
nja@nja.dk
www.nja.dk